

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevő:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 9.

Városi közgyűlés — Nagy-Csütörtökön.

Maga a józanság diktálja, hogy az állami és törvényhatósági közegek úgy politikai, mint társadalmi és törvényhatósági ügyekben kerüljék a vallási sérelmeket. Hisz az elmúlt évtizedben eléggé tapasztalhattuk, hogy mily rendkívüli következményekkel jár a vallási béke megzavarása. Tiszáék és Wekerléék elég keserves tapasztalatokat szereztek e téren. A minden igazi ok nélkül előirántott ugynevezett egyházpolitikai reformok vallásháborút hoztak az országra, melynek viharait nem csendesítette, hanem ellenkezőleg ugyancsak növelte Bánffy szerencsétlen keze s mit sem kimélő példátlan erőszakossága.

Bánffy bukásával új korszak lépett életbe. Széll Kálmán békét, jogot, törvényt, igazságot hirdetett mindenkinek s programjába vette a vallási béke helyreállítását. Evvel a programmal ugyan kiáltó ellentétben áll a kanzel-paragraf és a miniszterelnöknek legutóbbi liberális nagy beszéde, mely annyira feltűzelte a Bánffy-Tisza-frakció sajtóját, hogy már az egyházi vagyon rendezését is emlegetik, de tagadhatatlan, hogy több tekintetben tett is egyet-mást a sérelmek orvoslására s mutatott némi jóakaratot a vallási ügyek iránt. Sőt a protestánsok vagy helyesebben azok, akik szeretnék megbukott politikájuk feltámasztására megnyerni a protestánsok támogatását, ezt a

jóakaratot olyan nagyra tartották, hogy a protestáns vallás sérelmeivel állottak elő s megindítottak egy újabb vallásháborút, melyet Tisza Kálmán fejérvári szózata sem fog leszerelni, — mert protestáns sérelmekről, gravamenekről ugyan nem lehet szó, de annál komolyabb szó van az óriási veszteségekről, melyeket erkölcsi és anyagi téren az egyházpolitikai törvények a protestánsoknak okoztak. Ezeket a veszteségeket eltagadni vagy elpalástolni nem lehet — azért a protestánsok közt támadt elégedetlenséget és megindult mozgalmat nem lehet elaltatni.

Széll Kálmánnak említett jóindulata legújában igen okos cselekedetben nyilvánult. Mióta Tisza Kálmán belügyminiszter lett, Nagy-Csütörtök megszűnt a fővárosi színházaknál norma-nap lenni. Huszonöt esztendő óta hiába sürgették a katolikusok a sajtóban és az országban e profanálás megszüntetését. Hiába tiltakoztak az ellen, hogy a kereszténység e nagy napját s az *utolsó vacsora* emlékét ilyen módon megszenteltelik.

Széll Kálmán hamarosan segített rajta. A budapesti királyi Operaház igazgatója közölte, hogy *»eddigi szokástól eltérőleg nemcsak nagypénteken és nagy-sombaton, hanem a vallásos áhitatra való tekintettel nagycsütörtökön is zárva tartja a színházat.«* Helyesen van. Ezt kívánja ama fenséges titkok ünnepe, melyeket épp e napon tart az egyház. Elvégre nekünk keresztényeknek is van némi jogunk arra, hogy vallásos érzelmeinket tisztelőben tartsák.

Mindezt abból az alkalomból írjuk, hogy Nagy-Várad városa az eddigi szokástól eltérőleg, most Nagy-Csütörtökön tartja közgyűlését.

Nem hisszük, nem tételezzük fel a város intéző köreiről, hogy céljuk lenne sérteni a vallási érzelmeket. De ne csudálkozzanak, ha ilyen intézkedések felkeltik a vallási érzékenykedést.

A képviselőház még nagy szükség idején sem tartott ülést Nagy-Csütörtökön. Ha sürgős dolog miatt a nagyhét elején tartottak is néha üléseket, Nagy-Csütörtökön soha.

A Nagy-Csütörtökre kitűzött városi közgyűlésnek úgy tudjuk nincs semmi fontos, sürgős természetű tárgya. Egy heti halasztást mindegyik eltűrne. De van olyan dolog is, amelynél a keresztények is szerepének részt venni — például a választásoknál. Tessék azért — most még nem késő — olyan időre állítani, amikor a keresztények is részt vehetnek — vallási érzelmeik sérelme nélkül.

Kabinet noir.

Bródy Sándor *Fehér Könyve* áprilisi számában egy interjú közöl, melyet a *Fehér Könyv* írója a volt miniszterelnökkel folytatott. A cikk rendkívül érdekes s olvasóink mulatására adjuk belőle azt a részt, melyben a *kabinet noir* létezését vallja be az udvarmester ur.

Az író Bánffy Dezső báró dohányzószobájában fogadta, ahol — mint Bródy Sándor írja — egy középnyagságu vidám disznó szines

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csutka urfi nevenapja.

Írta és a mese-matinén felolvasta: Krüger Aladár.

Hallották a hírt, ugy-e,
 Tisztelt urak és urfiak
 S válogatott hölgyközönség,
 A híres Csutka urfiak?
 Ha hallották fölösleges,
 Hogy beszéljek róla én is,
 Tán hallgatnom jobb lesz róla —
 Nem! elmondom csak azért is!

Csutka urfi mesze lakott,
 Tengereken, hegyen is túl,
 Sőt ha jól meggondolom, egy
 Bakarasszal azon is túl.
 Sáros, poros városban élt
 Biharország közepébe,
 Találják ki: hol? Én többet
 Nem árulok el, azért se!

Derék fia volt ő kelme
 Sohasem sirt, ha aludott,
 Máskor meg csak úgy pityergett,
 Hogyha éppen haragudott.
 Szende, angyalszívű gyerek,
 Csak a parancs nincs kedvére,
 Azt feleli mindig rája:
 Csak azért is! Csak azért se!

Történt pedig a napokban,
 Hogy Csutka-nap közeledett.
 Készülődött az egész ház:
 Csutkát mivel is lepje meg?
 Jöttek rejtve ajándékok,
 Vásárolt tán a kutyus is,
 — Jaj, csak Csutka meg ne tudja! —
 S Csutka ur szólt: Csak azért is!

Postás bácsi kora reggel
 Beállit egy nagy csomaggal.
 Csutka urfi talpra szökken,
 Fogadja is nagy robajjal.
 »Postás bácsi! Nekem adját!
 Postás bácsi végig nézte.
 »Nem neked szól, apáé ez.«
 S Csutka ur szólt: Csak azért se!

Ott a csomag az asztalon.
 Postás bácsi meg kaczagva.
 Lábjegyen oda surran,
 Nézi Csutka, rázogatja.
 Zug, zsong, zümmög valami bent,
 Csutka urfi kissé fél is,
 Le-leteszi, fölemeli
 S nagyot toppant: Csak azért is!

Jön az olló, jön a furó,
 Drága dolga van egy késnek,
 Odabent meg mintha egyre
 Erősebben zümmögne.
 Lépés hallik odakint is. —
 Ha valaki most belépne,
 Elrontaná mulatságát —
 S Csutka ur szól: Csak azért se!

Fur a furó, vág az olló,
 Az öreg kés vagdal, szabdal.
 Hát egyszerre a csomagból
 Száll a sok méh egész rajjal.
 Csutka urfi védekezne —
 Hiába! nincs menedéke.
 Sirva, riva kiabálja:
 Csak azért se! Csak azért se!

Feltétlenül legelőnyösebben Női-, férfi- és gyermek Carlsbadi czipőket, Fábry Testvéreknél,
 vásárolhatunk Kalapokat, Fehérneműeket Olaszí, Fő-utca.
 és mindennemű divatárakat Telefon szám 70.
 Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégénél természetes.

szobrocskája áll. A miniszterelnök eléggé bőbeszédűen nyilatkozott. Így kezdte:

A jövő évének minden munkaeréjét le fogja foglalni a felekezeti kérdés. Hogy ebben az atmoszférában a néppárt rendkívül jól érzi magát, meghizik és megerősödik, az kétségtelen. Oh, ebben a korszakban senki sem érzi magát jobban, mint ők, próbálják csak Széllt kikezdeni, úgy fogják védeni, mint megannyi Dugovics Tituszok. Ezek czéltudatos, ügyes emberek, ma az egyetlen párt, mely kitűnően van adminisztrálva és a jövő választásra valószínűség szerint — hála az új érának — legalább nyolczszorososan megszaporodik. Megnő az egykori vármegyei nemzeti párt is, a szélsőbaloldal is megnő, főképpen az, mely igazában nem az. — Ellenben ugyancsak megfognak tizedeltetni az liberálisok, erősen kimaradoznak az ugynevezett Tiszaisták. Többsége azonban a kormány lesz, nem nagy, de mégis elegendő. El fog következni az — mondta tovább elborult arcczal a kegyelmes ur — ami következetesen készítettett (oh, kegyelmes ur!) előre: külföldi eredetű és góczponton ultramontanizmus fog uralkodni, agriárius — tehát reakcionárius — irányzattal, erősen antiszemitikus izzel.

Engem — folytatta a főudvarmester — az állított az ügynek élére, hogy az egyházpolitikai reformokat keresztül vigyem. A választásnak az egyházpolitikai reformokat kellett végképp szentesíteni, igazolni és biztosítani.

Miért sietett Széll ur a nemzetiségi osztályt oly sürgősen széjjel verni? Hogy a nemzetiségek és a néppárt — mert ebben az osztályban őket is megfigyelték — kívánták ezt.

Ime a Bánffy ur nemzetiségi osztálya, mely egy politikai pártnak titkos megfigyelésért állott fenn.

Választások.

A »Tiszántúl« minapi számában írta, hogy a belügyminiszter a választási fúvardíjak szabályrendeletének átdolgozását és a közgyűlés által való letárgyalását határidőhöz kötötte olyanformán, hogy hozzá a szabályrendelet jóváhagyás végett

május végeig terjesztessék föl. Egyik fővárosi lap e hírünkhöz azon kombinációt füzi, hogy a szabályrendelet ily sürgős átdolgozása *kapcsolatban van az új választásokkal*, a mennyiben az új választásokkal már a kuriai bíraskodásról szóló törvény is életbe fog lépni.

Kaas Ivor báró és a lutheránusok.

Az ág. evangélikus egyház vezető köreiben egy német esti lap értesülése szerint, mozgalom indult meg abban az irányban, hogy Kaas Ivor bárót a néppárthoz intézett ismeretes levele miatt felszólítják, hogy mindazokról a tisztségekről, amelyeket az ág. evangélikus egyház kebelében elfoglalt, lemondjon. Az illető lap megjegyzi, hogy Kaas Ivor báró ennek a felszólításnak annál inkább eleget fog tenni, mert rövid időn belül családjával együtt a katolikus egyház hívei sorába fog átlépni.

Változások a főispáni karban.

Budapest, ápr. 9. (Saj. tud. táv.) A főispáni kart illetőleg legközelebb változásoknak nézünk elébe. Hír szerint Bosznia polgári adlátusa Vojnits István lesz, a jelenlegi bácsbodrogmegyei főispán s utódja lesz Schmausz Endre, a jelenlegi szabadkai főispán.

Délafrikai háború.

London, április 9. A Times jelenti Fokvárosból 5-iki kelettel: Mindazok a részletek, a melyek koorpruiti katasztrófáról most nyilvánosságra jutnak, olyanok, hogy egyrészt a burok bámulatraméltó ügyességét, másrészt az angol tisztek csodálatos gondatlanságát és vigyázatlanságát bizonyítják. Az angol tiszteket a balsikerek sora sem tanította meg arra, hogy résen legyenek.

Ugyanennek a lapnak jelentik Bloemfonteinből 6-iki kelettel: Az öt angol század elvesztése annyiban szerencsétlenség, mert lehetővé tette a buroknak, hogy

kelet, szárnymozdulatukat végrehajtsák. A burok most vékony vonalban megszállva tartják a tért Sanuaposttól egy Jägersfonteintől keletre lévő pontig. A vasuti vonalakat és az állomásokat az angolok jól őrzik, de védelmük nagyon nehéz őrzési szolgálatot követel.

London, április 9. A »Daily Mail«-nak jelentik Mafekingből e hó 1-éről: A burok ismét elhagyták a futóárkokat és hátrább húzódtak a várostól. A mafekingi helyőrségen nagy az öröm e miatt.

Bloemfontein, április 7. Azt jelentik, hogy nagyszámu búr haderő fenyegeti a vasutat, a melyet azonban jól őriznek. Az angol előőrsöket Springfieldnél, innen nyolcz mértföldnyire, ma megtámadták a burok, akik a vízmedence felől előrenyomultak. A sieni vasuti hid készen van. Most rakják rajta a sineket.

Boshof, április 6. Azok közül a katonák közül, a kiket Methuen lord fogságba ejtett, igen sok a franczia. Villebois-Mareuil ezredet ma katonai pompával eltemették.

London, április 8. A Reuter ügynökségnek jelentik Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Steyn elnök testvére, aki Karree mellett angol fogságba jutott, Bloemfonteinbe érkezett. Egy, e hó 2-án kelt pretóriai jelentés szerint az angolok a bloemfonteini vízmedence mellett 11 ágyut és 2 lövészerekekkel megrakott szerket vesztek el.

London, április 9. A Reuter-ügynökségnek jelentik Aliwalnortból 7-iki kelettel: Négy század ir lövész és két század önkéntes két század határlovasság fedezete alatt Rouxvilleből ideérkezett. A lovasokat Brabant tábornok küldte ki, hogy az ellenséget e mozdulat meghiusításában megakadályozzák. A határlovások közül egy tiszt és közlegény eltűnt. A burok vesztesége két halott és egy sebesült volt.

Am a méh meg ezt zsongja rá:
Csak azért is! Csak azért is!
Meg-meg szurják, meg-megcsipik
Az orrát is, a fülét is.
Szerencse, hogy apa bejő,
Ablakot nyit, száll a méhe,
De Csutka még egyre zokog:
Csak azért se! Csak azért se!

Mondjam tovább vagy ne mondjam,
Mi lett Csutka névnapjából?
Elmeséljem, ne meséljem,
Mi jót kapott ajándékul?
Bús kép — miért is van nádpálcza
Janky bácsi üzletébe? —
Kérdeztem ezt egykor én is —
Nem mondom el! Nem, azért se!

Visszaemlékezés Ozmán basára.

Írta: Christó Miklós.

Törökök büszkeségében, világszép, kelet ezer csodájú, búbájós városában, Konstantinápolyban mintegy 58 tagból álló magyar tüzöltő csapat ünnepelte évekket ezelőtt Stambul őret, a legnagyobb magyar fiát 30 éves tüzöltő jubileuma alkalmával, vivén neki tömjéne és mirhán kívül sallangos, ezüst kulcsos szerszámu kettős fogatot, piros lajbis, bornyuszájú ing ujjas, darntollas pörge kalapos kocsissal ajándékba.

Az ünnepeknek, látni valóknak nem volt se szeri, se száma.

Legérdekesebb volt a szultán mecsetbe vonulása az u. n. »szelamlik«.

Ekkor láttam először és utoljára Ozmán basát, a »Ghásit«-t, kinek elparentálása alkalmával a lapok felelevenítik hazaszeretetét, oroszán bátorságát, hadvezéri talentumát stb. De sorrendet tartok.

Teljes díszbe öltözött tüzöltők a moséval szemben, magastaton foglaltunk helyet — ideje korán és más hiányában a sürgő-forgó szolgálkat figyeltük, a kik a homokot locsolgatják újra meg újra, gondosan gerebjeleve ki abból a kavicsot.

A felvonuló ezredek nagyok nem mondható helyet kerítettek be. Most már se ki, se be! Ha csak nem szárnyon.

A kirukkolt katonaság száma 14 ezerre rugott.

A nap hova-tovább erősebben tűz, türelmünk kezd már fogyni, mikor a minaretten felhangzik az imám remek tenorja.

Közeledik már Abdul Hamid, a törökök császára.

Kis idő múlva szemképráztató látvány tárul szemünk elé.

A menet élén az eunochok vérszegény, bajsztalan főnöke. Utána a szultán fiai, nagyon szép, érdekes halvány arcú gyerekek. Majd a miniszterek, főurak, gárda, civiltisztikar.

A szultán kettős fogatán jó. Két óriási szürke van a két ülésen, nyitott kocsiba fogva.

Hátul tábornagi egyenruhában fején fezzel a halvány arcú középtermetű császár ül. Vele oldalt szemben a most elhalt Ozmán basa, a »ghási« — a győző. A basa ölestermetű, teljesen fehér haju, száraz katona.

A szultán éljenzéseinket, »Tschok — Joscha Padischa!« egetverő üdvözléseinket török módra, mosolyogva köszöni meg. Ozmán arcán egy vonás sem mozdul — úgy látszik, mintha őt az egészről mi sem érdekelné.

Utána zártkocsiban a szultán kegyencznője tengerzöld, ezüst brokát ruhában, hattyuprémmel. A következő kocsikban egy-egy sultána ül két kísérőjével és egy királyleánnyal.

Üveges batárjukból mosolyogva, kíváncsian tekintgetnek felénk.

A menet a lovastisztek nagy csoportja zárja be.

A császár a legkisebb főherceget kézenfogva vezeti a moschéba.

A generálisok, törzstisztek gyalogosan képeznek sorfalat

Élünkön Ozmán basa áll.

A minaretten keletnek fordulva, háromszor egymásután énekel az imám.

A szultán, a szultánok, kegyencznők fogataiból a lovakat kifogják s a kis hercegek lóra ülve várják ezredük élén fenséges atyjokat.

A katonaság spaliert formál.

A mintegy félóraig tartott imádkozás után együttes fogatba ült a szultán, melyet két óriási pej vont. Ő felsége maga kezeli a gyeplőt. Fogata a sorfal között lépésben halad.

London, április 8. A Reuter ügynökség lebombói (Szvázi-föld) tudósítója az ország helyzetét borzasztónak mondja. A szvázi-földi ezredek tömegesen megszárolják le a nem nagy tekintélyben álló törzsfőnököket családjaikkal és kíséretükkel egyetemben.

Árviz a Dunántul.

Az utóbbi napok bő esőzései következtében az ország minden részében megdagadtak a folyók és patakok vizei. Egyes vidékeket, különösen Sopron megyében már elöntötte a víz, de más helyeken viszont eminens az árvízveszély. Az esőzések még egyre tartanak s így tartunk attól, hogy az »árvízrovat« szomorú szerepet fog játszani a közeli napok krónikájában.

Sopronból jelentik, hogy a Vulka-folyó Gordánynál kiáradt és a vasuti töltést nagy darabon lerombolta. A Répce-folyó Répcelaknál kilépett medréről s a Fertő-vasut töltését 220 méternyi darabon elvitte úgy, hogy a sínek a levegőben lógnak. A forgalom természetesen szünetel. A bük-acsádi vasuti hidat az árvíz annyira megingatta, hogy a közlekedés itt is megakadt.

A Csáva-patak elöntötte Felső-Pulya községet. Több ház víz alatt van. Az Ikva-folyó elöntötte Kapháza, Nagy-Szent, Pinnye, Fertő-Szent-Miklós határát. A Répce-folyó Locsmánd, Csepreg, Bük, Porladony, Geresd, Jánosfa, Répceszemere, Hóvej, Vittnyed és Kapuvár községeket öntötte el. Az árvíz az egész vonalon elöntötte a szántókat, réteket. Répceszemerénél pedig elvitte 100 méternyi darabon a vasuti töltést. Siklós községben több ház a vízben van. A kár megmérhetetlen. Baán Endre alispán az egész tisztikart inspekczióra rendelte be. Az államépítészeti hivatal Hegedüs főmérnök vezetése alatt lázas tevékenységgel igyekszik a veszedelmet korlátozni. Kapuvár és Vittnyed körül éjjelre várható a veszély teljes kitörése.

A helyzet Geresd, Hóvej és Répceszemere irányában egyre súlyosbodik. A víz folyton árad. Hóvej községet katasztrófa fenyegeti. Bük

A generálisok csaknem földig hajolnak. A nemzeti himnusz megszólal. A katonaság háromszor egymásután kiáltja: »Podischa, Tschok — jascha, bin jascha!« — (Sok évig, ezer évig éljen a szulán.) Ő felsége enged a hajtószáron, a két hatalmas nemes állat erős trappba fog sritje lovasok, testőrök, győngyöző homlokú enuchok, főtisztek nyomon sietnek, szaladnak utána.

Az ünnepélyt defilé zárja be.

Elöl a különféle színű tarka-barka egyenruhás bakák. Majd a *plevnai család*ban kintűt tengerész ezred golyó által foszlányokká tépett lobogójával, melyen a »Medzsidje«-rend függ.

Egymásután érkezik ügetésben a lovasság egyszerű paripáival, saját külön zenekarával. A szemrevaló cserkeszek és zöld turbános gárda ezred zárja be a megkapó, káprázatos látványt.

Szelamlík után a szultán megvendégtelt bennünket.

A császárnak már akkor intimusz volt a »plevnai hős.« Fedett helyről kettesben gyönyörködtek ét és itvágyunkban, nemeget tósztolási kedvükben.

Gróf Széchényi pasától, dr. Mavzsgény a szultán főorvosától, de különösen Szekrényesi Kálmántól, az egykori »Fővárosi Lapok« levelezőjétől sok jellemző kedves apróságot hallottunk elbeszélni a török császár és első katonája között fennállott barátságos, bizalmas viszonyról.

községbe katonaságot rendeltek, hogy a védekezésben segítsen. A közerőt Ferták aljegyző vezetésével a töltés védelmére rendelték.

Simon Ödön főispán és Baán alispán hivatalaikban virasztanak. Az alispán Győről ladikokat kért Hóvejre. A bük-i vasuti hid megvan ingatva. A közlekedés Kanizsa felé szünetel. Az alispán holnap a helyszínére utazik.

A vízáradások által okozott pályarongálások miatt a fertő-vidéki helyiérdekű vasut eszterháza—kis-czelli, a magyar észak-nyugoti helyiérdekű vasut nyitra—jablanicz—brezovai és a szombathely—pinkafői helyiérdekű vasut csajta—sámfalva és sámfalva—német-sentmihályi vonalrészein az összes forgalom be lett szüntetve. A megrongált pályatestek helyreállítása előreláthatólag 2—3 napot fog igénybe venni.

A pozsony—szakolczai vonal malaczka—detrék—csütörtöki vonalrészén az árvíz miatt szintén be kellett szüntetni a teheráruforgalmat, a személyforgalmat pedig átszállással tartják fenn.

Pinkafő felé a vasuti töltést is annyira megrongálta az óriási víztömeg, hogy a vasuti közlekedést is be kellett szüntetni. Nagy-Kanizsa felé is átszállással közlekednek a vonatok. Fehringből jövő vonatok az éjjel szintén kisebb-nagyobb késéssel érkeztek meg. A város közepén átfolyó kis patak annyira megdagadt, hogy az alsó részen fekvő házak legnagyobb részét elpusztította. A katonaság Szombathelyen készenlétben áll. Kisfaludy rendőrkapitány is mindent elkövet, hogy az alacsonyán fekvő alsó városrész lakóit lakásukból kiürítsék. A kertek alatt, a víz óriási károkat tett. Kaffer Géza hírlapíró házának egyik részét be is döntötte. Miután Sopronból érkező hírek szerint az ottani folyók egyre nőnek, attól lehet tartani, hogy ezáltal az áradás egyre nőni fog. Az izgatottság a városban egyre nő, de ha az apadás estig beáll, a mi minden valószínűség szerint meg történik, akkor minden veszélyen túl lesznek. Négy nap óta szakadatlanul esett az eső. A magassabban fekvő helyeken még mindig magasan fekszik a lehullott hó. És így mindig attól lehet tartani, hogy az olyan gyorsan olvadó hó óriási károkat fog okozni a magasabban fekvő földek vetéseiben. Reiszig Ede főispán is mindent elkövet, hogy az árvizet megakadályozzák, az egész tisztikart inspekczióra rendelte be. Az államépítészeti hivatal több főmérnök vezetése alatt lázas tevékenységgel igyekszik a veszedelmet korlátozni. A védőmunkákat néhány száz katona végzi. Komáromból egy szakasz hidász érkezett Sopronba, hogy esetleg veszély esetén kéznél lehessenek.

A Szépítési-egylet közgyűlése.

A nagyvárosi Szépítési-egylet tevékeny működésének eredményével lépten-nyomon találkozzunk.

A legtöbb utca befásítása, a Schdravich és Gireth házak kisajátítása olyan tényei a Szépítési-egyletnek, a melyekért csak hálás lehet a város közönsége.

Az utóbbi időben ugyan nem fejtett ki az egyesület nagyobb tevékenységet, azonban erőt gyűjtött a jövő működéshez.

Az egyesület vasárnapi közgyűlésének legfontosabb mozanata volt Géczy Lajos egyesületi gazda jelentése, a mely program az egyelet jövő tevékenységére. Az érdekes és érdeemes jelentést alább egész terjedelmében közöljük.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt s a tag-köszönettel nagy számmal voltak jelen.

A gyűlés megnyitása után dr. Adorján Armin titkár terjesztette elő évi jelentését, amely felöleli az egyesület működését. A jelentést tudomásul vették.

A választmányból kilépett tagokat újból beválasztották. Az elhalt két tag helyett Fekete Sándort és Schöpflin Agostont választották be az egyesület választmányába.

Altalános helyesléssel és elismeréssel fogadták Géczy Lajos püspökségi uradalmi főtitizt, egyesületi gazda következő jelentését:

Tekintetes Közgyűlés!

Nem volt szándékom ez évben is előterjesztéssel a Tekintetes Közgyűlés türelmét igénybe venni, de miután a múlt hóban tartott választmányi gyűlésen — melyen betegsémem miatt nem vehettem részt — azon nézet merült fel, hogy egyesületünk már felesleges, mert alig vár nagyobb feladat rá, kénytelen vagyok, mint egyesületünk tagja, felügyelője, azonkívül mint Nagyváradváros polgára ezen nézet ellen — melyet magaménak nem vallhatok — szót emelni.

Társadalmunk annyi felől lévő igénybe véve, egyesületünk, mely a közérdek és közérdelem fejlesztésére irányította tevékenységét, valóban csekély anyagi erővel rendelkezik. Ezért mint egyesület nem hajthatunk végre nagy anyagi erőt feltételező műveket, de magában véve az, hogyha városunk szepitési szakosztályának s így az egész közönségnek indítvány, figyelmeztetés által vagyunk segítségére megállapítja egyesületünk létjogosultságát.

Mert tévedés az Tisztelt Közgyűlés, hogy városunk jellege — mint sokan hiszik — határozottan nagyvárosias, csinos és jó benyomást keltő.

Ovakodjunk az illuzióktól.

Ne csak az egyes nagy áldozatokkal létesített részleteket nézzük, hanem az egész várost.

A térkép és néhány a városban tett séta bárkit meggyőz arról, hogy Nagyváradon számtalan elhanyagolt, gondozatlan, girbe-görbe, rozsu vagy egyáltalán nem kövezett, nem kavicsolt, világítást nélküldöző utca van, mely utcák sehogys sem illenek városunkhoz, különösen annak milieujéhez.

Ne mondja senki, hogy nincs Nagyváradon például utca, mely a világítást nélkülözné.

Bocsánat, a hol egymástól nagy távolságban égő, azaz néha csak füstölő petroleom lámpa mutatja avagy pislogásával inkább elrejtje a hegyes és éles köburkolatot, vagy a nagy kátyukat, a házak előtt folydogáló szennyviz-csatornákat, ott azt hiszem mindenki belátja, hogy az nem hasznos, hanem káros nem szép, hanem rut és visszataszító.

Nincs-e tehát szükség szépészeti egyesületre?

Menjünk tovább.

Ne az elhanyagolt részeket vegyük, hanem a szembeötlőbbeket. Nézzük meg magát a tulajdonképpeni cityt.

Fő-utcánk, melyre egyik miniszterünk azt jegyezte meg, hogy nem igen diszes, részben — valljuk — behatározottan rendezetlen és sikátorszerű, melyen a mostani forgalom is alig bonyolítható le. Hát még a lakosság szaporodtával és a villamos vasut elkészülte után?

Uraim: Periculum in mora.

Az eddig történt és sajnos, szinte helyrehozhatlan hibáknak tanulsága az, hogy a jövőben azokat kerülni kell. Különösen pedig a Fő-utcán történő építkezéseknél szükséges volna, a szépítési egyesületnek figyelmeztető beavatkozása s ilyenkor állana egyesületünk a kellő színvonalon és bizonyítaná be a kétkedőknek azt, hogy léteznie nem csak joga van, de az közzükséglet is.

Ime, az Apáca-utczától az Apolló épületig szép egyenesen menő Fő-utczát egy kanyarulattal ékteleníti el az Apollótól a Sal-Ferencz-utczai vonalon, mely ép ott legszűkebb, hol az ujonnan épült Rózsavölgyi és Fleischer-féle emeletes házak a Balázsházy és Schwarz-féle házakkal szemközt állanak.

Ez egy példa több közül, hogy a közlekedés biztonságától is kívánt egyenes utvonalaikat feláldozni nem kellene, akkor midőn ezen a város csekély áldozattal segíthetne.

No meg nézzünk csak végig az Irgalmasok gyógszertárától a Széchenyi fogadóig. Mily fantasztikus görbe vonalat alkot a gyalogjáró szegélye.

A 12-ik órában szükséges végre egy reális, a mi javaslatunkon alapuló, szigorúan megtartandó és az egész városra terjedő építészeti tervnek létesítése, mely a közlekedés biztonsága és a szépségét összes követelményeinek megfelelően.

Az Irgalmasok rendházától a Széchenyi fogadóig — melyet szintén nem ártott volna annak idején a Bartsch házzal együtt, az utca kiszélesítése végett, legalább egy méterrel jobbra, a Rimanóczy házzal egy vonalba építeni — mind földszintes s többnyire régi épületek vannak, melyeket birtokosaik bizonyára iparkodni fognak, a telek jobb hasznosítása végett, újból, legalább emeletre építeni.

Az építési szabályzatban mondassék ki tehát ez esetre, hogy csak az Irgalmasok rendháza és Széchenyi fogadó közti egyenes vonalban építhetők az új házak.

Nem érdemes-e tovább élni ez egyesületnek, ha csak azért is, hogy közreműködésével némileg hozzá járuljon ahhoz, hogy Nagyváradnak egyenesebb, tágasabb, a nagy forgalomnak megfelelőbb és a városba érkező idegent ezen túl kellemesen meglepő impozáns fő-utcája legyen?

Mert, uraim, egy szépitési egyesületnek nem szabad ott megállni, hogy csak parkok és fasítások létesítését mozdítsa elő, hanem ki kell terjeszkednie az architektonikus részekre is.

Nem szólok a múlttól, azon nagyobb részt változtatni nem lehet, de a jövőre még feltétlenül *missiónk* van.

Előttünk áll a Köröspartnak a közlekedés czéljára leendő szabaddá tétele.

Előttünk áll továbbá a városházának, városunk jelképének felépítése.

Ezen évszázadokra emelendő monumentális épületet okvetlenül oly helyen kell építeni, a melyen el nem satnyul, hanem kellő perspektívát nyer s hogy városunk díszére váljék.

Ott van továbbá a *Nagypiacz-tér*.

Ezen tér végleges rendezésével valóban érdemes foglalkozni.

Mindenek előtt abból egy *talpalatnyi* területet sem szabad beépíteni. Mert ha például régebben a színháznak szánt helyen épület emeltetnék ez által a Nagypiacz-tér nemcsak tetemesen megkisebbednék, de ez egyszersmind a most elég szabályos négyszöget teljesen deformálná.

A Nagypiacz-téren szerintem, csak a tér déli és keleti szélén, a már ott meglevő épületekkel egy vonalban volna szabad új épületeket emelni.

Ily kellőleg kidolgozott homlokzattal készült nagyobb szabású (esetleg köz-) épületekkel való fölékesítés által Nagyváradnak oly impozáns és idővel oly díszes tere lene, melynek az országban alig volna párja s mely a méltán megbámult és általánosan irigyelt szegedi Széchenyi-térrel vetekednék.

A távolságot pedig a villamos vasut és a közlekedés folytonos fejlődése megszüntetné.

Egy-két monumentális épületnek a Nagypiacztéren való felépítése magával hozná a brutális külsejű s oda nem illő áruraktárnak idővel onnan való eltávolítását, a Pecze szabályozását — a közegészség, biztonság és esztétika kívánalmai szerint — s az egész városrészt fellendülését.

Micsoda látképek!!

Nem akarom a tisztelt Közgyűlés türelmét tulságosan igénybe venni, bár szólhatnék még igen sokat Nagyváradnak azon részeiről is, a mely városrészebe számtalan bennszülött még soha sem tette be a lábát, mert hát mi csak a Fő-utcán szoktunk végig sétálni.

Ez a chic.

Legfeljebb a vasutig sétálunk s onnan vissza.

De ki járt már például a Halász-utcán a Hattyu-utcán, a Pál-utcán, a Czinege-ut-

czán vagy a várad-velencei utcákon, a Széles-utcán?

De ki is járna ott? — Ah! hiszen az shoking.

Pedig ezen utcákon idővel még mind segíteni kell.

Apropos! — A vasutól a városba vivő Fő-ut!

Nihil humani a me alienum puto. De engedelmeikkel, azon az utvonalon a közegészség és közrendészeti szempontból egy nagy hiány van, melynek következtében a beözönlő gyalog utasok és a vásárra jövő derék falusiak meglehetősen fesztelenül engednek a természet: »Szükség törvényt bont!« parancsának.

Megboldogult Lipovniczky Sándor, lakása ablakából ugyan, a természet ezen fiait, vak-töltésekkel riasztgatta, de azt hiszem a mai kor már más óvszerről is gondoskodhatnék.

Még egyet!

Várad környéke oly elragadóan szép, főleg szőlőhegyeiről oly gyönyörű kilátás nyílik a hegy lábánál és városon keresztül ezüstszalagként kanyargó Sebes-Körözsre, magára a városra, számtalan falvak és pusztákra, a hatfelé ágazó vasuti vonalakra, a távolban kéklő Réz-hegység és a belényes-vidéki havasokra, hogy valóban érdemes volna az éppen e hiány miatt ritka, de annak elhárítása után bizonyára gyakori turisták ellátásáról egyszerűbb menházak és üdülőhelyek felállítása által gondoskodni.

Tisztelt Közgyűlés!

Szeretem városunkat, melyet természeti fekvése, környékének vonzó bája, élénk ipara, virágzó kereskedelme, hatalmas erejű intelligenciája, nagy anyagi és szellemi missiója annyira fölé emel.

Szeretem Nagyváradot s mint e város fiaitól, polgártársaimtól kérdem, mikor előttünk áll:

az eddigi létesítmények gondozása,

a város szabályozása,

Fő-utcánk rendezése, városunk fölékesítése emlékyszerű épületekkel.

A közbiztonság, kényelem és izlés hármasszavának érdekében, nem érdemes-e nem kötelességünk a Szépit. egyesület fentartása?

En feltétlenül igennel felelek s megszüntetése ellen, ha egyedül maradnék is, mindig a régi lengyel követvel fogok tiltakozni:

»Nye pozvolim!«

Nem egyezem bele!

Nagyvárad, 1900. évi ápril hóban.

A jelentést egyhangulag elfogadták. Egyes dolgokra nézve akként intézkedtek, hogy azok teljesítése iránt átirnak a városhoz.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint a számadások teljesen rendben vannak, s a pénztárnoknok a felmentvényt megadták. Az egyesületnek a jelentés szerint 2000 frtnál nagyobb összeg áll rendelkezésre, amiből egyet-mást sikerrel létesíthet.

Az egyesület új erővel és buzgalommal folytatja áldásos működését.

UJDONSAGOK.

A király berlini utazása.

Bécsből táviratozzák: A mai nap szenzációját a külügyminisztérium által hivatalos formában közzétett hír képezi, mely szerint Ő Felsége a király május első napjaiban fényes kísérettel Berlinbe utazik. Ő Felsége több napot fog Berlinben tölteni és részt vesz május 6-ikán azon az ünnepségen, melyet a német trónörökös nagykorúsítása alkalmával fognak rendezni. A királyunk e tényének nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak, a mennyiben úgy fogják fel, mintha ezzel a monarchia és Németország között fönnálló szövetség a jövő nemzedék számára is megpecsételtetnék.

Bécs, ápr. 9. (Saját tud. táv. A bécsi lapok a király berlini utazását ör-

vendve regisztrálják. A berlini lapok azt mondják, hogy ez a monarchia és Németország közötti barátság megerősítésére fog szolgálni.

A király utazását nagy jelentőségű politikai okból származtatják, különösen a mostani balkán viszonyok képezik az okot.

Ebéd a királynál.

Bécs, április 9. A badeni trónörökös nagyherceg és felesége tiszteletére tegnap Ő Felségénél ebéd volt, a melyen jelen voltak az uralkodóháznak Bécsben időző tagjai, a kumberlandi herceg és felesége, Mary hannoveri hercegnő, Mária Lujza hercegnő, a kumberlandi hercegné fivére és gróf Goluchowski feleségével.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Apr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

Április 18. Esküdtészéki tárgyalás.

Április 20. Esküdtészéki tárgyalás.

Április 22. A Biharmegyei Népevelési Egyesület gyűlése.

* Az április 11-iki ünnep az iskolákban.

Ápril 11-én, szerdán délelőtt 9 órakor lesz megtartva a várad-olaszi-i községi elemi fiúiskolában az e napon törvényt vált ünnep évfordulója. Tanítási szünet miatt, a t. családok felnőtt tagjait, ifjúságunk utján meghívni nem lehetvén, ez uton hívja meg az érdeklődőket a *tanítótestület*.

* Nagyvárad-i zarándokok Rómában.

Az a nagy római zarándoklat, a mely április hó 24-én indul Budapestről az örök városba, impozáns lesz, nemcsak a zarándokok nagy számánál fogva hanem előkelő tagjait tekintve is. A *nagyvárad-i* l. sz. egyházmegyéből többen vesznek részt a zarándoklatban. Így a többek között részt vesz a zarándoklatban *Hetszer Antal* kanonok, *Gróh Ferencz* gyulai prépostplebános, *Gubicza István* kárászteleki, *Szebeny Gyula* székelyhídi, *Bázár Gyula* orosházi plébánosok, *Halász Gyula* papneveldei lelki igazgató, *Csicsay Alajos* papneveldei aligazgató. A „*Tiszántul*“ részéről lapunk felelős szerkesztője: dr. *Vucskics Gyula* szintén részt vesz a zarándoklatban, a melyhez Nagyváradról és Gyuláról többen csatlakoznak. A nagyvárad-i egyházmegye csoportjában ott lesz a nagyvárad-i káptalannak jelenleg Rómában tartózkodás illusztris tagja: *Fraknoi Vilmos* cz. püspök is. A központi bizottság értesítése szerint még e héten jelentkezhettek a zarándoklatban részt vevők a plébániai hivataloknál.

* *Eljegyzés.* Mádi *Kovács István* honvédfőhadnagy a helybeli 4 honv. gy. ezredben eljegyezte dr. *Sipos Árpád* jogtanár kedves és nagyműveltségű leányát *Elzát*.

* *Királyi tanácsosi czim adományozása.* *Mocsary Sándornak*, a magyar nemzeti muzeum állattári örének a tudományosság terén szerzett érdemei elismeréséül Ő Felsége a királyi tanácsosi czimet adományozta.

* *A kereskedelmi miniszter Dalmáciában.* Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter családjával, Raguzába érkezett, 24 órai viharos tengeri utazás után az állomástól kíséretével az Imperial szállóba hajtattott, a hol egyelőre 2-3 hétig fog maradni és a honnan néhány kirándulást fognak tenni. Hajóját ugyanaz a kapitány vezette, a ki annak idején a német császárné yachtját vezette.

* **A kath. Legény-egylet dalárdája.** A nagyváradai kath. Legény-egylet alig egy évi fennállása után máris olyan eredményt mutat-hat fel, amely páratlanul áll az egyesületek között. A dalárda folyton tanul, hogy nyilvános szereplése méltó legyen az egyesülethez. Virágvasárnapja alkalmából a dalárda tagjai énekel-ték az olasz plébánia templomban a Passiót, igen szépen. Nagypénteken délelőtt szintén a Legény-egylet dalárdája fogja itt a Passiót énekelni.

* **Rendkívüli megyegyűlés.** Dr. *Beöthy* László főispán a választási fuvardíjak letárgya-lása végett, mint már jeleztük, rendkívüli me-gyegyűlést hívott össze *f. hó 18-ra*. Mint érte-sülünk, a jövő hónapban még egy rendkívüli megyegyűlés fog tartatni, melyen a Ludovikában megüresedett s a megyei törvényhatóságtól üggyő alapítványi helyeket töltik be.

* **Uj állami mű-ut a megyében.** A keres-kedelmi miniszter értesítette Biharvármegye közönségét, hogy Békésvármegye közgyűlésének főiratára egy új transversális mű-utat létesít, mégpedig *Berettyó-Ujfalutól* a Debreczen—Fehértemplom transversális mű-utból kiágazó-lag. Az új mű-ut következő megyebeli helységeket fogja érinteni: B-Ujfalu, Zsáka, Furta, Füzes-Gyarmat, Szeghalom, Körözs--Ladány, Körözs-Tarcsa, Mező-Berény, Békés-Csaba, Uj-Kigyós és egészen Orosházáig húzódik.

* **Előléptetések a vasutánál.** A magyar államvasutak igazgatóságának értesítése sze-rint a M. Á. V. nagyváradai hivatalnokai kö-zül a következőket léptették elő: Az V. rang-fokozat 1-ső osztályából a IV. rangfokozat 3-ik osztályába *Grenerczy* Béla hivatalnok ellenőrré, az V. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába *Benkő* Benedek hivatalnok, *Skuba* Gyula hivatalnok, a VI. rang-fokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába *Flóra* János hivatalnok, *Jaeger* Aurél István hivatalnok, a VI. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztá-lyába *Törzsök* Gyula János hivatalnok.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A m. kir. belügyminiszter a *derecskei* második kiházasi-tási és temetkezési egylet alapszabályait jóvá-hagyta.

* **Az ipari szeszgyárak érdekében.** A magyar pénzügyi kormány a mezőgazdasági szeszgyárak érdekében az ipari szeszgyárak kontingensét tetemesen leszállította s tervben van még további leszállítás is. Az ipari szesz-gyárak ezáltal fennállásukat látják veszélyez-tetve s az egész ország szeszgyárosai *Aradon* értekezletet tartottak, a melyből kifolyólag memorandumot intéztek a kormányhoz. A nagyváradai kereskedelmi kamara felterjesztést intézett szintén a miniszterhez, az ipari szeszgyárosok érdekében s felkérte Nagyvárad városát is, hogy szintén irjon fel a miniszter-hez, mert Nagyvárad szesziparának hanyatlása által a várost is érzékeny kár érné. Mivel a város még mindig nem intézett feliratot a miniszterhez, a kamara újból megkereste a várost.

* **Mesematiné.** Nagy csapat gyermek-sereg volt együtt vasárnap délután a Csarnok disz-termében, hogy meghallgassa a mesélő, szavaló, zenélő nénikéket és bácsikat, a kiket igazán érde-mes is volt meghallgatni olyan szép dolgo-kat beszélnek a gyermek-sereg nagy öröme-re, aztán meg azok a nóták! — hogy a gyermek-sereg szive csak úgy repesett egy megmagya-rázhatatlan öröm hatása alatt. Juj de szépen szavalta el *Fleischer* Aranka a Gara bácsi prologját. *Rechné Bauer* Zsófia urhölgy meg egy mesét mondott el a gyermekek épülésére,

Krüger Aladár csengő-bongó rimekbe szedte a mondókáját, a mit a jó gyermekek el is olvas-hatnak a »Tiszántúl« mai számában. Gara bácsi, a ki a gyermekeknek ezt az örömet sze-rezte szintén verselt a Pünkösdi rózsáról, *Krasznai* Elza meséket olvasott föl, *Ujházi* Irma urhölgy zongorán, *Szilágyi* Béla hegedűn játszottak.

* **Párbaj akadályokkal.** Vasárnap a késő délutáni órákban véres pisztolypárbaj folyt le az aradi országút mellett egy nagyváradai fiatal ügyvéd és egy banktisztviselő között. A párbaj színhelye a volt tüzezlaktanyában volt kitűzve, a rendőrség azonban erről tudomást vett és a párbajt itt megakadályozta. A felek ezután va-lahol Nagyvárad határában akartak megvere-kedni, de a rendőrség ezt ismételtén megaka-dályozta. Végre is a város határában kívül folyt le a párbaj, amelyben a bankhivatalnok a láb-szárán sérült meg. A sebesülés nem veszélyes.

* **Nagy borhamisítás Egerben.** Az *Egri Híradóban* olvassuk a következőket:

Amint értesülünk, a napokban érkeztek le a budapesti országos vegyikísérleti állomástól azok a borminták, melyeket az egri városi bor-ellenőrző bizottság néhány hónappal ezelőtt megvizsgálás végett felküldött. Az eredmény meglepő és lesújtó (de csak egyesekre,) a meny-nyiben úgy találták, hogy az összes beküldött minták hamisított bort tartalmaznak.

Ennek a véleménynek alapján a borellen-őrző bizottság a rendőrség közreműködése mel-lett öt helybeli borkereskedő pinczejében nagy mennyiségű bort vett zár alá, ellenük pedig a további eljárást megindította.

Ez eddig jól van. Most már csak az volna kívánatos, hogy az eljárás minél gyorsabban befejezést nyerjen s a hamis borok gyártásá-sában vagy forgalomba hozatalában vétkes bor-kereskedők — példaadás okáért is — a lehető legmagasabb büntetéssel sújtassanak. Szükséges ez, mert csak így lehet remélnünk, hogy len-dülni kezdő bortermelésünknek ezt a rákfenéjét lehetőleg hamar kipusztíthatjuk.

* **Körözött nagyváradai ügynök.** A hi-vatalos lap tegnapi száma a hődmézvársár-helyi járásbírósnak egy idézését közli. Egy nagyváradai ügynököt, *Weinberger* Jakabot ke-resi a járásbírósnak, akinek a tartózkodási helye ismeretlen. Az ügynök közokirat hamisítás és csalás büntetével van vádolva.

* **A radikálisok matinéja.** Az egyetem radikális ifjak betiltott matinéját vasárnap mégis megtartották. Érdekes, hogy a felolva-sás szereplői télyomóan *biharmegyei* ifjak voltak. A Vigadó nagytermét főleg hölgyekből álló közönség töltötte meg. *Weiler* Ernő, a »radikálisok« el nem ismert pártjának elnöke nyitotta meg a hangversenyt néhány rövid szó-val megköszönte a közönségnek azt, hogy oly nagy számban jelent meg: *Vidor* Dezső adott elő ezután egy Chopin Etűdöt nagyon szépen. A következő szám *Jászai* Marié volt. A taps, mely már megjelenésekor fogadta, nem csak az elismerés volt, de egy kissé a tüntetés is. *Szávai* Gyula »Ezer tavasz« című költemé-nyét szavalta el nagyszerűen. Utána *Bojár* Te-ruska jelent meg a podiumon. Néhány magyar nótát énekelt azzal az elragadó kedvességgel, amely a fiatal művésznőt nly hamar megsze-rettette. *Molnár* Gyula dr. egy szépen megirt novelláját olvasta fel, majd *Geyer* Stefke, a tíz éves hegedűművésznő Wieniavszky Concert II-jét adta elő. *Szirmai* Imre két humoros magánjelenettel kacagattatta meg a közönséget. *Inkey* Gizella pedig Sztojanovics *Ninonjából* énekelt. Ezután *Hentaller* Lajos országos kép-velő olvasott fel néhány nagyon érdekes epi-zódot Damjanich életéből, míg befejezésül *Amon* Margit, a Népszínház legújabb tagja énekelt el néhány dalt. Még *Détsy* István zár-szava következett, amivel a matiné vé-get ért.

* **Tizenkét óra alatt nyolcz milliót gyűj-töttek** vasárnap Chicagóban az egyetem ja-vára. Távirati jelentés szerint ugy hozták össze ezt a reugeteg summát ilyen rövid idő alatt, hogy *Rocheffeller* D. még tavaly 2.000.000

dollárt ajánlott fel egy chicagói egyetem ja-vára, azon föltétel mellett, hogy *Harper* R. William április 1-ig a további 2.000.000 dol-lárt gyűjt. — *Harper* elnök, a ki még tavaly fogott a gyűjtéshez, vasárnap reggelig még 163.000 dollárt hozott össze. — Az utolsó na-pon a klubok és egyletek tekintélyes embe-reinél sorra rövidebb látogatások tett és — tizenkét óra alatt a még hiányzó pénzt s ilyenformán 4.000.000 dollárt, majdnem husz millió koronát szerzett a chicagói egyetem szá-mára. — *Rocheffeller* pedig egészben mintegy 7.800.006 dollárt, vagyis 39 millió koronát adott összesen erre a tudományos célra.

* **Per egy színházi páholy miatt.** A pá-risi bíróságnak nemsokára alkalma lesz egy sa-játságos pörben ítéletet mondani. Egy párisi polgár ugyanis páholyt váltott egy köruti szin-házban. A páholy négy üléses volt. A párisi polgár belépéskor azonnal észrevette, hogy a négy ülés közül csak a két első helyről lehetett a színpadra látni, míg a két hátsó ülésről leg-feljebb az átellenes páholyokra nyílt kilátás. Szerencsétlenségére a polgárnak a két első ülést vendégeinek kellett átengedni, míg neki és ne-jének a két hasznavehetetlen hátsó ülés ma-radt. A bosszus ember a páholyfelügyelőnél emelt panaszt, ki viszont azzal vigasztalta, hogy a jövő évre tervezett átalakítás alkalmával az ő páholyát is átalakítják. Miután ez a kilátás a párisi polgárt nem nyugtatta meg, arra figyel-meztetették a türelmetlenkedőt, hogy a kikisérte-tés veszélyének teszi ki magát ha el nem hall-gat. Erre a polgár mást gondolt. Igazoltatta a felügyelővel, hogy a két hátsó ülést ez este nem használták és aztán vejjével együtt elhagyta a színházat. Másnap bepörölte az igazgatóságot a páholy feleáranak visszafizetése iránt, ezenkívül kárpótlást is igényel az idővesztéséért. Párisi színházi körökben kíváncsian várják a bíróság ítéletét.

* **Gyilkosság a talált kincs miatt.** Ez előtt két héttel történt, hogy *Opra* Juon és *Argyellán* Szavér dabra községi lakosok: ki-mentek az erdőre fátvágni. Egy jó erős törzsu fát választottak ki, s neki álltak annak kiásá-sához. Alig haladtak le egy pár ásó nyomra, a mikor az egyik ásója egy kemény tárgyba ütődött. Kiásták aztán a kemény tárgyat a mi nem volt más mint egy cserépfazék, melyben 150 drb. *Mária Terézia* idejéből származó aranypénz és 200 drb. ezüst tallér volt. A két favágó nyomban megosztzkodott a talált pén-zen. *Opra* azonban, azon a czimen, hogy ő találta, illetve az ő ásója akadt a kincsre, 20 drb. arany és 50 drb. ezüst pénzzel többet tartott meg magának, mint a mennyi testvé-ries osztoszkodás szerinti őt megillette volna. E miatt aztán a két favágó összeveszett, és *Argyellán* egy fejszével úgy ütötte fejbe *Oprát*, hogy az rögtön meghalt. *Argyellán*, hogy bü-nét elpalástolja, kivágta a nagyfát s mikor az kidőlt a törzs alá tette *Opra* fejét s aztán magához véve a talált pénzt, haza futott ott-hon azt újságotla, hogy *Oprát* a kidőlt fa agyonütötte. A bíró *Oprának* a hozzátartozói-val kiment a helyszínre s csakugyan ott ta-lálták *Oprát* a fa alatt. *Oprát* aztán a hiva-talos eljárás után gyanútlanul eltemették. A mult héten aztán *Argyellán* felesége kifecsegte, hogy férje milyen sok pénzt talált. Ez a hír eljutott a csendőrség fülébe is, vallatóra fog-ták *Argyellánt* és nejt s ez utóbbi aztán ki-vallotta, hogy miként jutott férje a sok pénz-hez. Ezen vallomás alapján a bíróság kiásatta *Opra* hulláját s miután a fejszecsapások nyo-mait megállapították, *Argyellánt* és nejt le-tartóztatták. A talált pénzt egyelőre a bíróságnál őrzik.

* **Harcz a leányrablókkal.** Igazi paraszt tragédia játszódott le *Obrovác* bácsmegyei községben e hó 1-én este. A dolog azzal kez-dődött, hogy *Szeveics* Nikolaj, *Gyurics* Milos és *Milován* Gyuró parasztleányok megfogták az utcán a falu legszebb leányát, *Pavics* Szavétát s feldobták egy kocsira és elhajtottak vele. Az elrabolt leány sívalkodására összeszaladtak a szomszédok s csakhamar értesítették az eset-ről az elrabolt leány testvérét, *Pavics* Markót, aki a szomszéd legényével, *Ivánics* Szevéoval — ki az elrabolt leány vőlegénye volt — lóra kaptak és üldözöbe vették a rablókat. Hosszas

hajsza után végre sikerült a rablót utólrni, akik, midőn üldözők közelükbe értek, rálőttek azokra. Pavics és Ivanics ekkor szintén előrántották a magukkal hozott revolvereket s először is a lovakra lőttek. A lövések azonban nem okozhattak súlyosabb sérülést, mert a lovak még örültebb gyorsasággal iramodtak tovább. E közben Szevics Nikoláj a kocsióról rálőtt Ivanicsra, kit ezombon talált. Ekkor Ivanics is és Pavics is egyszerre lőttek a kocsin ülőkre, kik közül a lővés után Gyurics lebukott a kocsióról és meghalt. A rablók ekkor legrázták a kocsióról és elmenekültek, hátra hagyva a kocsin a leköltözve tartott leányt. Pavics és Ivanics ekkor feltették a kocsióra Gyurics hulláját és visszahajtottak a községbe, hol az előjáróságnál jelentést tettek az esetről. A két legényt — kik közül még nem lehetett megállapítani, hogy melyik lőtte le Gyuricsot, — a rendőrség egyelőre őrizet alá vette.

*** Rablógyilkosság a vidéken.** Vakmerő gyilkossági eset tartja izgalomban Kereszt-Tur község lakosait, melynek Ottó Ferenc kereszt-turi lakos kereskedő és neje estek áldozatul. Az eset a vizsgálat adatai szerint a következőképp történt. E hó 5-én este 9 óra után egy kocsi állt meg Ottó boltja előtt. Az üzlet ajtója már zárva volt. Bezörgettek tehát az ablakon, hogy nyissák ki az ajtót, mert 25 liter pálinkát akarnak vinni a közeli giresi pusztára. A kereskedő gyanútlanul felkelt és ajtót nyitott. Két férfi ment be az üzletbe, egy hordót gurítván maguk előtt, melybe a kért pálinkát kellett kimérni. Mialatt a kereskedő a pálinkát mérte, az egyik ember, a ki subában volt, a suba alól egy baltát vett elő s azzal hátulról súlyos csapást mért a kereskedő fejére. A szerencsétlen eszméletlen állapotban terült el a földön. A kereskedő neje, a ki bent volt a sötét hálószobában az esetet az üveg ajtón keresztül nézte, mikor férjét leütötték, elkezdett sívalkodni és kiakart rohanni a szobából. De ez volt a vesztesége, mert a mint az ajtót feszítette, az egyik rabló hozzá ugrott és hatalmas balta csapást mért a fejére, mire az asszony is eszméletét veszítve elesett. A rablók ezután átkutatták a szobában lévő szekrényeket, valamint az üzleti pénztár fiókot, honnan 420 frt. készpénzt és mintegy 300 forint ékszert, továbbá egy hordó pálinkát, egy fél oldal szalonát, valamint többféle árucikkeket magukhoz véve elhajtottak. Az asszonyra mért balta csapás annak dus hajzata miatt nem volt halálos s ennek tulajdonítható, hogy nemsokára magához tért s fellármázta a cselédeket, kik hátul a konyhában aludtak. Ezek aztán a szomszédokat hívták segítségül, kik közül többen a rablók üldözésére indultak, de eredmény nélkül. A férj a kapott ütés következtében rögtön meghalt, az asszony azonban súlyos betegesen fekszik. A csendőrségnek sikerült a gyilkosok közül eddig kettőt Kuluncsár Ádám és Kecskés Ferenc kanászok személyében elfogni. Ezeknek azonban még büntésük is van, s most ezek kinyomozásán fáradozik a csendőrség.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradi nőegylet választmányi gyűlése. Vették a következő meghívót: A »Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet« választmányi tagjait és vendégeit van szerencsém a f. évi április hó 11-ik napján délután 4 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1900. évi április hó 7. napján. Özv. báró Gerliczy Félixné elnöknő.

IRODALOM.

Gyónási könyvecske katolikus gyermekek számára. A gyermekeknek a szent gyónásra való előkészítése a hitoktatók és lelképásztorok egyik legfontosabb és legteresebb munkája. Ennek a munkának megköny-

nyítésére szolgál az a kis alaku, 77 lapra terjedő csinos kötetű gyónási könyvecske, mely éppen most jelent meg a Szent István-társulat kiadásában. E könyv dr. Dréher Tivadar jeles »Beichtbüchlein«-jének fordítása, a mely míg egyrészt közli a gyónási kátét s kimerítő oktatást nyújt a penitencia-tartás szentségéről, addig másrészt oly kimerítő gyermekeknek szánt lelkiismeretvizsgálati tükör van benne, mint a minő egy hasonló szabású gyónási könyvecskeben sem található. Meg vagyunk győződve, hogy e kedves és hasznos könyvecske mihamar leg szélesebb körű elterjedést fog találni; a mint hogy azt meg is érdemli. Melegen ajánljuk a hitoktatók és általában a lelkészkezdő papság figyelmébe. Ára igen tetszetős kötésben, imakönyv formában csak 36 fillér. Megrendelhető a Szent István-társulat könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 78. sz.

Petőfi 20 fillérért. Kiadónk szakitanak végre azzal a hagyományjal, mely az irodalmi remekeket ugyszólván csak kiválóságok számára tette hozzáférhetővé, kik jól megfizethetik a könyveket. Pedig az irodalom nemzetivő, kicsinyek és nagyok, szegények és gazdagok közkincsévé csak ott válhatik, hol olcsó kiadások révén mindenkinek merithetnek forrásaiból. De talán üzleti szempontból sem rossz elv, mert a nagyobb fogyasztás esetleg kiegyenlíti az árak között mutatkozó különbséget. De ha ez nem is történik, akkor is meg kell a kiadóknak hozni ezt az áldozatot, mikor olyan költsékről van szó, mint Petőfi Sándor, a ki ismernie kell mindenkinek, a ki magát magyarnak vallja. És így a csak a legnagyobb elismeréssel fogadjhatjuk az Athenaeum új 20 filléres Petőfi-kiadásait. Őt, szép kiállítású, tiszta nyomású, csinos borítékú füzetben, melyek egyenként a nagy lírikus elbeszélő, hazafiás, népies és leirő, szerelmi költeményeit és végül bordalait és vegyes költeményeit foglalják magukban, szórja a kiváló irodalmi intézet Petőfi hallhatatlan remekeit a nagy közönség közé. És meg vagyunk győződve, hogy ezuttal valóban a »nagy« publikum közé is, hogy Petőfi el fog terjedni s műveiből a magyar nép a kiesenyesség e szomorú idejében nagy eszméket szív magába, melyből a közöny, az önzés e rideg korszakában lángoló lelkesedést, önfeláldozást, mélyeséges hazafiúi- és igaz emberszeretetet tanul. Hiszszük és reméljük, hogy Petőfi ez egyszerű köntösben, mely oly jól illik az ő szentséges alakjára, új hódító körutra indul, hódító körutra az egyszerű nép, a szegények közé, a kiket ő annyira szeretett, a kikért ő annyit szenvedett. A husz filléres füzetek előtt nem gát a szegénység és e husz filléres füzetek kiadása nagyobb irodalmi érdem, mint a legnagyobb kiállítású, fényesen illusztrált díszművekké és drága ajándékkönyvekké. Nem mulaszthatjuk el e kiadás paedagógiai fontosságának kiemelését sem. Mert a tanítót, a tanárt nem fogja immáron bántani az az aggodalom, melyet egy Petőfi összes költeményét magába foglaló kötetnek a fiatalabb tanuló kezébe való adása méltán kelthet benne. E füzetek közül kiválogathatja a paedagógia szempontból legmegfelelőbbet és nyugodtan olvastathatja az alsóbb osztályú növendékekkel is.

Igazságszolgáltatás.

A Tribuna igazgatási pöre. A gyulafehérvári Jancu-pör idején a nagyszabású Tribuna befolyása alatt több román egyetemi hallgató olyan cselekedeteket követett el, a melyekért most vonják őket felelősségre a büntető hatóságok. Megirtuk már, hogy azt a három diákot, akik a Jancu sírját megkoszorúzták hat-hat heti fogházra ítélték el igazgatás miatt. Abban az időben ezek egyike: Scurtu J. kolozsvári egyetemi hallgató a Tribuna-ban egy igaztató cikket írt és egy verset közölt *Ügyészhiéna* czímen, a melyben Lázár gróf alügyészt sértette, a ki a Jancu-pörben a vádhatóságot képviselte. Scurtu ellen emiatt a kolozsvári törvényszék hatóság elleni rágalmazás és be-

csületsértés miatt vádat emelt s a vizsgálóbíró a minap hallgatta ki a vádlottat, a ki a sértő közleményekért a felelősséget magára vállalta, de több tanu kihallgatását és több okmány beszerzését kérelmezte. A vádlott a többek közt kihallgattatni kérte Bánffy Dezső bárót, Ajtai Albertet a kolozsvári *Magyar Polgár* szerkesztőjét és ifj. Veilgersberg Leót, a ki Jancu-ról a Hétben cikket írt. Ezeket a tanukat Jancu ideálizmusára vonatkozólag kérte kihallgattatni a vádlott. A tanukon kívül számos okmány beszerzését kérte Scurtu az Országos Levéltárból, a melyekben a császár megelégedését fejezi ki Jancunak. A vizsgálóbíró — a Tribuna értesülése szerint — helyt adott a vádlottnak a tanukra és bizonyítékokra vonatkozó kérvényének. Egyidejűleg a Tribuna ellen is több rendbeli sajtóeljárás van folyamatban a Jancu ügyből kifolyólag közölt igaztató cikkek és fölhívások miatt. A kolozsvári egyetem fegyelmi hatósága pedig öt ottani egyetemi hallgató, névszerint Novacovicu G., Steer C., Scurtu Moga és Domidek ellen megindította a fegyelmi eljárást. Az egyetemi hallgatók közül a két első tavaly közte volt az innen ki-zárt hallgatóknak.

A széltallói kovács. Monstre bünpernek a tárgyalását kezdte meg a törvényszék tegnap, egy vádlott van az ügyben, Nagy Ferencz a széltallói kovács, aki sikkasztással van vádolva. Széltalló község és környékének lakói nagy részt bevannak idézve a bünperbe, egyik mint tanu, másik mint panaszos. A panaszosok száma közel hatvan.

Nagyokbára 5—10 forintos dolgokról van szó, de akad ott nagy is 100—200 forintos is.

A tárgyaláson Nagy József törvényszéki bíró elnököl.

A törvényszék tegnap a vádlottat és a panaszosok első részét hallgatta ki, ami a késő eső estig tartott. Ma a többi vádlottakra és a tanukra kerül a sor, a kiknek kihallgatása valószínűleg igénybe veszi az egész napot, úgy hogy az ítélet még ma nem igen lesz.

Pörösködő bírák. A szent-endrei királyi járásbírásnál történt a mult nyáron. Az egyik bíró, dr. Szücs Ödön szabadságon volt s egy vaskos levele érkezett a hivatalba. Abban a hitben, hogy valami hivatalos akta van a boríték alatt, a bíróság vezetője, dr. Rose Gyula felbontotta azt. Csakugyan egy fellebbezés volt a borítékban, de mellette az ügyvédnek egy levélkéje is ezzel a tartalommal:

»Kérlek, légy szives ezt az elkésett fellebbezést, a mint megbeszéltek, úgy iktatni, mintha idején érkezett volna.«

Mikor dr. Szücs bíró megjött a szabadságról, azt hallotta, hogy főnöke valakinek elbeszélte a dolgot s ezt nem éppen jóakarattalag tette. A hír vétele után tehát feljelentette dr. Rosét levéltitok megsértése, az ügyvédet pedig, ki a kellemetlen tartalmu levelet hozzá intézte, rágalmazás miatt. A két bíró pörét, miután az első alkalommal befejezhető nem volt, ma tárgyalta folytatólagosan Gajzágó Manó királyi táblai bíró, a budapesti büntető járásbíró vezetője. Ma pedig már nem volt szükség ítélethozásra. Dr. Szücs ugyanis, a hivatalársak között kivánatos jó viszonyra való tekintettel, elállott panaszatától, mire Gajzágó bíró megszüntette az eljárást.

A nyomor mint bünszerző. A budapesti olaszok társaskörében, a »Circolo Italiano«-ban, arra a felfedezésre jutottak, hogy valaki naponta meglogja a könyvtárt. Apránkint 59 kötet könyv tűnt el, de a tolvajnak nyomára jönni nem tudtak. Végre rájöttek, hogy az ügyes szarka nem más, mint maga az olasz nemzetiségű könyvtárnok. B. G. képfaragó A szerencsétlent, miután a könyveket is megtalálták, letartóztatták és ügyét most

árgyalta dr. Szepessy István kir. büntető járásbíró. A bíró lopás miatt vonta feleletre, B-t, a ki eleinte tagadni próbált s a kár nagyságát sem volt hajlandó teljes összegében valónak elfogadni.

Az olasz kör nevében annak ügyésze, dr. Bálint Lajos ügyvéd jelent meg, kijelentve hogy nem kívánja a megtévedt ember büntetését, csupán a 48 frinyi kárt kéri megteríteti.

Bíró: De hát egészben tagad a vádiot. Bálint dr.: Majd mindjárt beismer, ha megméltóztatik engedni, hogy olasz nyelven váltsak vele pár szót.

Az ügyvéd magához intette B-t s ez tüstént bűnbánóan vallani kezdett.

— Igen bíró ur, én hordtam az antikváriushoz a könyveket?

— És hogy tehetett ilyen intelligens művészember léte?

— Csunya dolog, de a nyomor vitt rá.

— Van önnek családja?

— Van s odahaza kenyér sem volt.

Elmondta ezután a vádlott, hogy minden nap öt-hat könyvet hordott el s így tett szert egy-egy forintra, a miért a családja részére kenyeret kellett venni.

A bíró tekintettel ezen enyhítő körülményre s másrészt arra is, hogy a kör ügyésze büntetést nem kért, csupán 30 korona pénzbüntetésre, esetleg öt napi fogházra ítélte B-t. Minthogy pedig a letartóztatásakor öt napot töltött börtönben, büntetését a bíró kitöltöttnek vette.

A kör kára is megítélte, az ítélet jogerős.

SPORT.

A tornakör háziversenye.

A nagyváradai tornakör tagjai serényen készülnek a f. hó 29-én megtartandó háziversenyre, hogy azon is tanúságot nyújtsanak arról, hogy a kör tagjai milyen buzgalommal szolgálják a tornászás és vívás nemes sportjainak ügyét. A verseny előkészítése tárgyában tegnap is ülést tartott a választmány, a melyen Mezey Mihály elnöklete alatt Keszthelyi Zoltán alelnök, Weingärtner Andor, Székely Sándor, Hraball Ottó, Tátray Kálmán, Julier Károly, Payka Vilmos művezető és Jelinek Géza titkár voltak jelen.

A választmány kimondta, hogy jöllehet, a verseny házi, mégis szívesen látja vendégeül a torna és vívás sportbarátait. Belépő díj nem lesz, de azért csak jeggyel lehet a versenyen megjelenni. A jegyeket a titkárnál, Jelinek Gézánál (a megyei főpénztárban) lehet átvenni.

A versenydíjakat is megállapították: a vívásnál két díj lesz: egy diszített nagy ezüst érem és egy nagy ezüst érem; a szertornászásnál három díj lesz: egy diszített nagy ezüst érem, egy nagy ezüst érem és egy bronzérem.

A jury elnöke: Mezey Mihály, tagjai Fleischacker Gyula és Halász Lajos lesznek.

A vívásnál maitre d'assaut: Payka Vilmos lesz.

A választmány ezután megállapította a kör nyári programját, mely szerint a tagok a melegebb idő alatt a Rhédey-kertben fogják magukat gyakorolni; discos vetésben, súlyemelés, súlydobás és egyéb atletikai játékokban.

Uj tagokul felvették a választmány által: Incze Lipót mérnök, Papp Romulusz, Braun Dezső, Grossfeld Dezső, Rezey Gusztáv, Homonnay Albert joghallgatók és Lánczy József ügyvédjelölt.

ZENE és MŰVESZET.

A tavaszi tárlat megnyitása.

Budapest, április 9. (Saját tud. táv.) Ma volt a képzőművészeti Dsarnokban a tavaszi tárlat ünnepélyes megnyitása. A tárlatnak egyik legjeleseac műve, mely egyszersmint a legnagyobb érdeklődés tárgya *László Fülöp* festménye XIII. *Leo* pápa képe. A kiállítás különben még egyéb alkotásokat leszámítva meglehetősen szegény, mert a művészek idejét és tehetségét a párisi kiállítás vette igénybe. A megnyitó ünnepélyen közéletünk, az írói és művész világ igen sok tagja volt jelen. A kiállítást ezuttal *Wlassics* miniszter helyett *Zsilinszky* államtitkár nyitotta meg.

SZINHÁZ.

A pozsonyi kétnyelvű színészet.

Budapest, április 9. (Saját tud. táv.) *Szell Kálmán* miniszterelnök a pozsonyi kétnyelvű színészet vitás kérdésében ma hozza meg az ítéletet, mely úgy szól, hogy *Relle Iván* színigazgatónak megengedtetett, hogy a statiszz táknak nem színész-egyesületbeli tagokat is szerződtethet.

Somogyi Ujvidéken. Somogyi Károly szintársulata most bucsuzik a soproni közönségtől és husvétvasárnapján kezdi meg előadásait Ujvidéken, a hol még mindig erős küzdelmeket folytat a magyar színészet a poliglott lakosság közönségével. Somogyi jól szervezett társulata azonban már kezd teret hódítani a magyarság eszméjének, jöllehet ebben nem segíti sem a kormány, sem a társadalom. Ezelőtt két évvel például 16,000 frt. vesztesége volt Somogyinak az ujvidéki színházban és ugyanebben az évben csak 300 frt. segélyt utalványozott a belügyminiszter az ujvidéki színészetnek. Mióta izmosodott a bérlet, fokozódott az érdeklődés a színügy iránt és remélhető, hogy az idén már nem lesz deficitje a magyar muzsának. Somogyi társulatának névsora a következő: Somogyi Károly igazgató és főrendező; Balla Kálmán. Peterdi Sándor, Szilágyi Dezső és Pintér Imre szak-rendezők. Erdélyi Miklós titkár; Dellin Henrik karnagy és ifju Sággy Zsigmond ügyelő, Működő személyzet: Férfiak: Aradi Atilla, Balla Kálmán, Bognár János, Bérczy Gyula, Erdélyi Miklós, Erdélyi Sándor, Gaidzsinszki Pál, Sz. Koháry Pál, Miksay Emil, Madass Pista, Pintér Imre, Perényi József, Peterdi Sándor, ifju Sággy Zsigmond, Somogyi Károly, Sándory Kálmán, Szarvasi Sándor, Szilágyi Dezső, Szilágyi Ödön és Pécsi Ede. Nők: B. Csik Irén, Borsódy Boriska, B. Horvát Irma, Forray Ferike, Erdei Berta, Egyed Lenke, Egyed Margit, Kéry Jolán, Lányi Edith, Kovács Mariska, P. Szép Olga, D. Tihanyi Katicza, Tóvári Anna, Sz. Koháryné, Somogyiné Nagy Julia, Sz. Fojtényi Róza, Szohner Olga és Szilágyiné Mariska.

TAVIRATOK.

A brüsszeli merénylet.

Koppenhága, ápril 9. A walesi herceg ma délután az Amalienburgi kastélyban az összes itt akreditált követeket fogadta, a kik szerencsekívánataikat fejezték ki szerencsés megmenekülése alkamából.

A bécsi öngyilkosság.

Bécs, április 9. Az az ideiglenes könyvizsgálat, a melyet Hödelnek, a Haas Fülöp és fiai-féle részvénytársaság prokuristájának öngyilkosságából kifolyólag indítottak, kiderítette hogy a cég könyveiben 160.000 korona nincs kellően kimutatva, azonkívül pedig a 30.000 korona hiányzik az alkalmazottak nyugdíj pénztárából. Határozott ítéletet azonban csak akkor lehet mondani a dolgról, ha majd a könyvet véglegesen revidiálják.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

I.

8.

A juhász meggyújtott egy szurokkfákyát, melyet a falon egy lyukba illesztett és mindketten elmentek.

Pár perczezel később, kívülről emberi hangokat hallottunk és négy vámőr lépett a kunyhóba. Ki volt jobban meglepetve, ők-e, vagy mi, nem tudom. Az őrmesterük végig mért bennünket és tekintélyes hangon így szólt: — Mit csinálnak itt az urak, közvetlen a határ mellett az éj közepén? Meg vannak papirjaik?

Eduárd rögtön megmutatott egy levelet az alsó Pyrénék kormányzójától d' A . . . urtól, mivel baráti viszonyban volt. A kerület első hivatalnokának bizonyítványa kitűnő eredményt idézett elő, magam egy régebbi utlevelet mutattam elő. A vámőr megemberelte magát és udvariasan kérdezte tőlünk, hogy egyszerű turisták vagyunk-e, kik a Rhone-t megmászni jöttünk, vagy pedig vadászok. Megmutattuk fegyvereinket.

— Értem, szólt a vámőrök őrmestere. Lehet, hogy önöket láttuk a holdfényénél a Hucelhaya alatt. De ott többen voltak: hol vannak vezetőik.

D . . . azt felelte, hogy egyetlen kalauzunk csalétket tesz ki a keselyűknek, melyeket a reggeli szürkületkor akartunk elejteni.

— Nos hát, uraim, mondá a vámőr jó vadászatot mi folytatjuk a magunké. Utra!

— Őrmester, mondám akkor neki halk hangon, ne menjen az esőre áztatni magát és embereit, míg nem ivott egy kis pálinkát. Az enyém nem megvetni való. — Nyujtottam neki a tömlőt.

— Isten bizony, uram, mondá a vámőr ezt nem utasítjuk vissza.

Megragadta a tömlőt és jót hozott belőle, azután katonáinak nyujtotta, ki szintén cseppet sem feszélyezték magukat. Ezalatt figyelmesen szemléltem az érdemeleket, melyek az őrmester mellét díszítették. — Nem régen lépett ki a katonaságból, mert láttam, hogy jelen volt a legutóbbi ütközetben. Melyik hadtestben?

— Az 59-ikiben, uram: ez sok szép szolgálatot tett hazánknak.

— Oh, igaz, ősmérem: az enyémmel harczolt Olaszországban, és mondhatom, igen jól hadakozott.

— Uram, én akkor káplár voltam a futároknaál, a 2 ik hadosztályban és az ütközet után neveztek ki altisztnek.

Egy szivart nyujtottam az őrmesternek, ki igyekezett rágyújtani és mondtam neki: — Olyan derék altiszt, mint ön, több ütközetben bizonyosan megérdemelte a katonai érdemeleket.

— Az nem a kapitányom hibája felett szomoruan rázva fejét, mert kétszer ajánlt engem; de ki tehet a sors ellen? . . .

A derék vámőr most elkezdte a díszítések örökös történetét, melyek többször törtétek meg, amelyekben ő sohasem részesült. Igyekeztem, hogy megtartsam őt ezen a jó ösvényen és elbeszéltem vele ütközeit, haditetteit, mert ő kétszer volt szabadságon. Így el csevegve üldögéltünk mindketten a haraszton, ürtült a tömlő, az élelmiszereket fogyasztották s füstölték a szivarjaimat, egyszóval az

idő elmúlt, anélkül, hogy az őrmester utjának folytatásáról szólt volna és alatt valói nem igen igyekeztek őt figyelmeztetni kötelességére.

Már majdnem három óra reggel volt s az eső elállt. Az őrmester köszönetképpen néhány tanácsot adott nekünk a vadászatot illetőleg és elvezete embereit. Akkor Domingo is viszatért jókedvűen s mondá, hogy az őrjárat Olhetta felé ment el és hogy nemsokára Sorroudo is itt lesz.

— Menjünk uraim kiáltá az belépve, talpra! hajnalodik: itt a les ideje.

Eduard és én dörzsöltük szemünket és Domingó elbeszélte hamar nagybátyjának, hogy mi történt. Nem tudom, mi féle fontos szerepet adott nekem elbeszélésében, de a csempész megrázva kezemet, így szólt hozzám: — Sohasem fogom elfelejteni a szolgálatot, a mit nekem tett.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték mai huzásán a következő számokat sorsolták ki. 10.000 koronát nyert: 73705. — 2000 koronát nyert: 19246 40648 522 98531 42644 87782 43996 73528 35791 81 81518 527 58810 38810 9169 87633 40699 86392. — 1000 koronát nyertek 87292 11137 18831 21320 81980 31279 38035 86385 23292 13405 39849 63167 61183 32942 34754 54008 93876 54231 40951 50014 35523 43037 2703 73705 70043 73474 74516 32025. — 500 koronát nyertek: 668 14958 7606 27489 9452 43037 49233 14634 5566 66061 67026 66002 79323 6737 71207 14279 96290 31979 85825 13764 17256 81739 45687 66725 60213 82655 98054 79878 60161 13745 77868 86445 66305 90400.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. ápr. hó 3-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.10—13.40. Kétszeres buza 11.20—10.60. Rozs 10.80—10.40. Arpa 10.40—10.20. Zab 9.60—9.40. Tengeri: 10.—9.70. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.60. Köleskása 24.—. Burgonya 4.40. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50. barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.—. szalma 1.—. Szalonna 98.—, 6 kiló zsup-szalma —14, 150 dkg alom-szalma —08, 1 köbm. bükkfa 6.40, tölgyfa 5.90, cserfa 6.60, 100 kiló marhahus —.96, üntött gyertya —.90, Lámpaolaj —.88, 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 1.90. 1 mm. kőszó 21.44, nyers fagyú —.46, olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 62.—, uj bor 41.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—, köles —.—, repce —.—, dió 50.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 50.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 20, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 48, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1899. április hó 3-ról Egy pár első rendű jármás ökör 620—680, egy pár másodrendű jármás ökör 490—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—475, 1 drbfejős tehén 100—240. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 148—200. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 114—160. 1 drb. veres borju 16—28, 1 drb. fél éves borju 32—44, 1 drb egy éves borju 46—68, két éves borju 68—140. 1 drb hizott sertés 86—136, 1 pár fél éves 28—36, 1 pár egy éves sertés 40—64, 1 pár két éves sertés 66—116. 1 drb igás ló 140—260, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 20—20.

Forgalmi kimutatás 1899. évi április hó 3-ról. Tiszta buza körülbelül 750 hltr, kétszeres buza 180 hltr, rozs 300 hltr, árpa 220 hltr. zab 320 hltr, tengeri 370 hltr, burgonya 600 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 120, sovány 140, süldő 170, malacz 350, hizott marha 20, jármás ökör 280 fejős tehén 150, borju 170, bivaly 10, juh és kecske 28, ló 428.

Relch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 9.

Az irányzat csendes.	
Oszták hitel	863.60
Magyar hitel	862.75
Allamvasut	820.—
Rimamurányi	813.50
Magyar jelzalog	228.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, április 9.

Buza októberre	7.85
Buza áprilisra	7.73
Uj tengeri	5.55
Rozs okt.	6.79
Zab okt.	5.45
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97.80
Magyar koronajárdék	93.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	101.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	95.10
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	165.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Oszták járadék papirban	99.25
Oszták járadék ezüstben	99.—
Oszták járadék aranyban	98.50
Oszták korona járadék	99.20
Oszták államsorsjegyek	136.—
Oszták magyar bankrészevény	17.80
Magyar hitelbankrészevény	727.—
Oszták hitelintézet részevény	727.40
Párisi vista	96.45
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.26
Németbirodalmi márka	118.55
London vista	242.90
20 márkás arany	28.67

A szarvasoktatásról feltehető:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok ezennel közhírré teszi, hogy a vb. Berger Adolf csődtömegéhez leltározott a csődleltár 1—1191. tételig bezárólag felvett 74307. korona 25 fill. beszerzési és 42751 kor. 64 fillér becsértékű rövidáru és női divatcikkékből álló áruk és üzleti felszerelések ajánlati uton készpénz fizetés mellett elfognak adni.

Felhiválnak tehát mindazok, kik mint vevők fellépni kívánnak, hogy 1 koronás bélyeggel és a becsár 10%-tőlja vagyis 4276 korona készpénz mint bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a csődválasztmány elnöke **Dr. Fodor Gyula** nagyváradai ügyvéd urhoz (lak. Kossuth Lajos utca. Biharmegyei takarékpénztár épület) 1900. év április hó 21-ik napján déli 12 óráig annál inkább beadják, minthogy később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Idegen ajánlattevő köteles helybeli megbízottat rendelni. A csődválasztmány az ajánlatok elfogadásához kötve nincs, ellenben az ajánlat az ajánlattevőt feltétlenül kötelezi. A csődválasztmány az áruk minőségéért felelősséget nem vállal.

Ajánlattevő ajánlata elfogadása esetében tartozik az áruaktárt 3 nap alatt a vételár készpénzbeni lefizetése ellenében tömeggondnoktól átvenni, valamint az ügylet után járó vételi illetéket sajátjából viselni.

A csődleltár a nagyváradai kir. Törvényszék mint csődbíróságnál és tömeggondnoknál, az áruaktár és üzleti felszerelések pedig alulírott tömeggondnok közbenjöttétével, a hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Nagyváradon, 1900. évi április hó 5-ik napján.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond.

csődtömeggondnok.

Szabó István

fűszer-, csemege- és borkereskedése

Nagyvárad, Olasz, Fő-utca.

Kassai és prágai
páczolt sonka
1 kiló 2 korona

Husvétii
czukor tojások
óriási választékban.

Mindennemü
sajtok, halak
eredeti napi áron.

Rák kivonat ráklevés készítéshez

1 nagy doboz 2 kor. 60 fill., közepes 1 kor. 40 fill., kis doboz 80 fillér.

Mégay Róbert
czukrász külön-
legességeinek
(á la Kugler)
főraktára

Gazdasági
vetemény és virág
magvak
legelőssőbb forrása

Cocus dió puserli
(thea sütemény külön-
legesség) 1 csomag
40 fillér, 1 drb 2 fill.

Kitünő tiszta hegyi termésű asztali borok:

Körösvölgyi ó-bor — 1 liter 88 fillér. | Báró Gerliczy-féle mult évi termés 1 l. 72 fill.
Ermelléki ó-bor — 1 » 72 » | Balázsovits » » » » » 1 l. 72 fill.

Vidéki bormegrendelések fogyasztási adó nélkül literenként 20 fillérrel olcsóbban számíttatnak.